

Találkozás Istennel

Időpont: 1958. február 16. Ötvened vasárnap

Alapige: 1Kor 1,21–31

Mert minekutána az Isten bölcsességében nem ismerte meg a világ a bölcsesség által az Istent, tetszék az Istennek, hogy az igehirdetés bolondsága által tartsa meg a hívőket. Mert egyfelől a zsidók jelt kívánnak, másfelől a görögök bölcseséget keresnek. Mi pedig Krisztust prédikáljuk, mint megfeszítettet, a zsidóknak ugyan botránkozást, a görögöknek pedig bolondságot;

Ámde magoknak a hivatalosoknak, úgy zsidóknak, mint görögöknek Krisztust, Istennek hatalmát és Istennek bölcsességét. Mert az Isten bolondsága bölcsőbb az embereknél, és az Isten erőtelensége erősebb az embereknél. Mert tekintsetek csak a ti hivatástokat, atyámfiai, hogy nem sokan hívtak bölcsék test szerint, nem sokan hatalmasak, nem sokan nemesek;

Hanem a világ bolondjait választotta ki magának az Isten, hogy megszegyenítse a bölcséket; és a világ erőtleneit választotta ki magának az Isten, hogy megszegyenítse az erőseket; És a világ nemteleneit és megvetetteit választotta ki magának az Isten, és a semmiket, hogy a valamiket megsemmisítse: Hogy ne dicsekedjék ő előtte egy test sem.

Tőle vagytok pedig ti a Krisztus Jézusban, ki bölcseségül lőn nékiünk Istentől, és igazságul, szentségül és váltságul: Hogy, amint meg van írva: Aki dicsekedik, az Úrban dicsekedjék.

Isten keresi az embert, az ember is többé-kevésbé keresi őt, miért olyan kevés Isten és ember között az üdvösséges találkozás? Sok oka van ennek. A sok ok közül a mai ige alapján csak egyet említünk, s ez: más úton jár Isten, és más úton az ember. Más úton keresi Isten az embert, s más úton az ember Istent. Már Ézsaiás megmondotta: „Nem a ti utaitok az én utaim, mert amint magasabbak az egek a földnél, akképpen magasabbak az én utaim utaitoknál.” (55,8–9) Ezért találkoznak olyan ritkán össze.

1. Pál úgy tapasztalta, hogy **az ember útja a jelkívánás útja**. „A zsidók jelt kívánnak” – mondja az apostol (22.v) Nemcsak akkor, hanem ma is és nemcsak a zsidók, hanem faji és vallási jellegtől függetlenül sok ember. Azt akarják, hogy Isten érzékelhető módon jelentse ki magát. Lépjen elő rejtekéből és bizonyítsa be, hogy van, ekkor majd sokan fognak hinni benne.

Ezek a jelkívánók tulajdonképpen egy bűvész Istent szeretnének látni, aki szemfényvesztő mutatványokkal képesíti el a népet; megsokasítja a kenyeret, leugrik a templom tetejéről és semmi baja nem lesz, rászól a viharra és az menten lecsendesedik. Isten nem zárkózik el egészen, s eleve ezektől a csodatételektől de csak akkor, ha segítő szeretetének van szüksége rá. Magának nem hajlandó a kövekből kenyeret teremteni, de hallgatói számára elégséges szaporítja a keveset. Saját dicsőségére nem hajlandó leugrani a templom tetejéről, de a kárhozat szándékában gyötrődő ember megmentésére sokkal magasabbról száll alá: a mennyből a földre. Amaz nem lett volna halálugrás, ez azonban az lett. Tőle a vihar is tombolhat, ha úgy tetszik neki. De ha a hullámok között tanítványok kicsiny csapata küzd az élet nehézségei ellen, akkor visszaparancsolja odújába a vihart. Mutatós cirkuszi látványosságra nem hajlandó. Nem csoda, ha ezen az úton nem lehet vele találkozni.

A jelkívánók ha nem bűvész Istent keresnek, akkor erőpolitikus Istent szeretnének látni. Nem tudnak hinni – mondják – egy olyan Istenben, aki csak úgy engedi, hogy csúfot üzzenek

belőle. Bizonyítsa be, hogy van. Mutassa meg az öklét! Hirdessen statáriumot! Csak egy pár istentelent vagy Istenkáromlót büntessen meg lesújtó kezével. Rögtön komolyabban fogják venni őt az emberek. Isten azonban nem hajlandó statáriumra, hanem hosszan tűr... várna a gonosz megtérését. A jelkívánók nem gondolnak arra, hogyha Isten megtenné azt, amit követelnek tőle, annak világpusztulás lenne a vége. Abból élünk, hogy nem ilyen Isten, hanem hosszútűrő.

A jelkívánók, ha méltatlannak látják Istenhez a bűvészmutatványokat, megbüntető énjének fitogtatását, akkor rendszerint cseléd Istent szeretnének látni. Olyan Istent, aki kiszolgálja az embert. Megad neki mindent, ami életéhez szükséges, megoltalmazza minden veszedelemtől. A jel, amit kívánnak, éppen az, hogy tegye Isten őket boldoggá. Bizonyos, hogy Isten megad nekünk mindent, amire az életben szükségünk van. Amiről úgy látja, hogy szükségünk van rá, s nem amiről mi gondoljuk, hogy nélküle nem élet az élet. Meg is adja, de mindez nem kötelessége. A Káté első hitágazata szerint is csupán atyai-isteni jóvoltából és irgalmasságából cselekszi ezt.

De hát miért is nem megy elébe Isten a jelkívánóknak? Azért, mert a csoda nem teremt megigazító hitet. Sokszor még hitet sem teremt. A meglévő hitet erősíti, de a meg nem lévő nem ébreszti fel. Jézus első csodája után nem az egész kánai násznép hitt benne, hanem csak a tanítványai, akik eddig is hittek benne (Jn 2).

A csoda nem segít hitre, mert az óemberünknek nincsen szeme sem a csoda meglátására. Vagy letagadja, vagy – ha nem tudja letagadni – bonyolult magyarázatokat keres rá, hogy csodajellegétől megfossza az eseményt. Ha másképp nem megy, még arra is hajlandó, hogy az ördög csodájának minősítse Jézus jeleit (Jn 8,48).

A csoda nem segít, mert a jelkívánó folyamatos csodákra éhes. Mindig új és mindig más és mindig nagyobb csoda kell ahhoz, hogy valamit is higgyen. Az az igénye, hogy Isten állandóan bizonyítgassa, hogy van. Nem csoda tehát, hogy ezen az úton nem lehet Istennel találkozni.

2. Pál úgy tapasztalta, hogy van **az embernek egy másik útja is: a bölcsesség kívánás útja**. „A görögök bölcsességet keresnek” – mondja az apostol (22.v). Nemcsak akkor, hanem ma is. Nem csak a görögök, hanem nemzeti hovatartozástól függetlenül sok ember. Azt akarják, hogy Isten az emberi értelem számára felfogható módon bizonyítsa be, hogy van és hogy igaza van.

Ezek az emberek egy bölcsész istent keresnek, még pedig nem valami elvonultan élő, nagy gondolatokkal birkózó és azokban elmerülő szobatudóst, aki néha-néha jelenik meg a nyilvánosság előtt valami nagyszabású tudós könyvvel, hanem épp az élet piacán forgolódo vitatkozó bölcsészt, valakit, aki nemcsak bölcsességével van fölényben az emberek fölött, hanem félelmetes szavakészségével is.

Akinek van szeme a látásra, és füle a hallásra, meg értelme a megértésre, az előtt világos, hogy Krisztus Jézus bölcsességül lőn nekünk Istentől (30.v.) Tanításának bölcseleti mélysége, költői szárnyalása, erkölcsanának utolérhetetlensége és felülmúlhatatlansága mind csodálattal töltik el a tárgyilagos olvasót. Emellett félelmetesen vitatkozó. Az ártani akaró, ravasz kérdések fogójából mesteri ügyességgel csúszik ki. Gondoljunk pl. az adópénz politikailag kényes kérdésére (Mt 22,15–22), vagy az özvegyek másvilági házasságának teológiailag kényes kérdésére. (Mt 22,23–33)

Még sincs eredménye ennek a bölcsességnek. Pál így fejezi ezt ki: „Az Isten bölcsességében nem ismerte meg a világ a bölcsesség által az Istent” /21.v./ Elcsodálkoznak

rajta (Mt 22,23–33), de ott hagyják őt és elmennek ahelyett, hogy nála maradnának, és követőiül szegődnének. Vagy nem merik többé megkérdezni (Mt 22,46) ahelyett, hogy az igazságra szomjúhozva ostromolnák őt további magyarázatokért.

Mi az oka ennek? Többek között az, hogy a bölcsesség csak a felszínét borzolja fel az ember lényének: a szórakozási vágyat, mely csupán gyönyörködni akar a bölcsben, a kíváncsiságot, mely a titkok fátyolát szeretné fellebbenteni; a rosszindulatot, mely fogós kérdésekkel akar diadalmaskodni a másik fölött. Nem száll le az ember lelkiismeretéig. Függetleníteni akarja és tudja magát a bűn kérdésétől a saját bűnétől is. Ma is az a tapasztalatunk, hogy a hitnek nem értelmi síkon vannak a legnagyobb akadályai, hanem az erkölcs vonalán. Nem azért nem akarnak hinni, mert sok mindent nem értenek Isten titkaiból, hanem azért, mert ösztönösen vagy tudatosan látják, hogy a hit vállalása esetén kedvenc bűneikkel szakítani kellene. Az értelmi kifogások kulisszái között a bűn szerelme lappang, s ezért meggyőzhetetlenek. A hit érvei meggyőzőek, és megerősítők a hívő számára, de leperegnek hatás nélkül a hitetlenről. Ezért nem lehet rendszerint ezen az úton sem találkozni Istennel.

3. Hála Istennek, Istennek is van útja, melyen keresi az embert, s amelyen találkozni lehet vele. ***Isten útja a keresztről szóló igehirdetés bolondsága.*** Ezt írja az apostol: „Tetszik az Istennek, hogy az igehirdetés bolondsága által tartsa meg a hívőket.” (21.v)

Már maga az igehirdetés is sokszor bolondsággá és botránkoztatóvá lesz a világ szemében. Nem bölcsök, hatalmasok, nemcsak hirdetik az ígét, hanem tudatlan „bolondok”, erőtlének, nemtelenek, senkik (1,26–28). Maga a korinthusi gyülekezet is ilyen volt, a társadalom legalsóbb rétegeiből verbúválódott. Mit akar egy ilyen iskolázatlan, gyülevész népség prédikálni a bölcseneknek, hatalmasoknak és erőseknek?!

Nemcsak az igehirdető alacsony személye teszi sokszor bolondsággá és botránkoztatóvá az igehirdetést a világ szemében, hanem maga az igehirdetés is. Egyhúrú hegedű az igehirdetés, mely nem akar másról tudni, csak Krisztusról. Ő minden: bölcsesség, igazság, szentség, váltság (30.v). Ez a rögeszméje.

A legnagyobb bolondság, és a legmegbotránkoztatóbb azonban a keresztről szóló igehirdetés. Egy vesztőhelyen kivégzett gonosztevőt Istenként imádni csak bolond képes.

Akár így, akár úgy, mégis ez az egyetlen hely, ahol rá lehet találni Istenre. Az emberi élet vízszintes vonalába itt tör bele Isten függőleges vonala, s ebből születik meg a golgotai kereszt. Ahol ez a két vonal találkozik, ott függ Krisztus véres teste, mely a mi bűneinkért adatott halálra. Ott jelenti ki Isten szentséges igazságát, mely kárhoyattal sújtja a bűnöst, de csodálatos kegyelmét is, mellyel Fiában magára vállalta a bűnös ember kárhoyatos ítéletét. A kereszten nem hatalmával döbbsent meg, nem a bűnösségével győz meg, hanem a szeretetével. Mindezt az ezredévek távlatában történt eseményt egyszerű emberi bizonyágtételen keresztül teszi naivvá és nekem szólóvá.

Csak így, és itt lehet találkozni az igaz Istennel. Minden más úton csak az embercsinálta Istennel lehet találkozni, az pedig nem tud rajtunk segíteni. A kereszt Krisztusa az egyetlen jel, mely adatik e világnak, s Jónás jele (Mt 16,4). Ha nem volt még Istennel igazi döntő találkozásod, azért nem volt, mert ez neked nem volt elég, s nem hittél benne.

Ámen.